

IN MEMORIAM PROF. DR G. HOUTZAGERS

Op 11 mei 1957 overleed de hoogleraar in de Houtteelt en de bosbescherming van de gematigde luchtstreek aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, Gijsbertus Houtzagers.

Gijsbertus Houtzagers
geb. 30 september 1888, overl. 11 mei 1957
Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw

Houtzagers werd geboren op 30 september 1888 en was dus 68 jaar oud. Hij werd geboren te Kootwijk, waar zijn vader predikant en bos-eigenaar was en groeide van jongs af aan met het bos en de bosbouw op. Na zijn gymnasiale opleiding, studeerde hij bosbouw te Wageningen aan de Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool en behaalde er in 1910 zijn eindexamen, waarna zijn langjarige loopbaan bij de Nederlandse Heidemaatschappij begon. In 1910 werd hij ambtenaar bij deze maatschappij, even oud als hij zelf, in 1912 adjunct-houtvester, in 1914 houtvester, in 1915 inspecteur, in 1936 adjunct-directeur en in 1945 directeur van de bemiddelingsdienst om zijn loopbaan daar in 1947 af te sluiten. Nadien was hij hoogleraar te Wageningen aan de Landbouwhogeschool.

Alles wat Houtzagers in deze 47 jaren heeft gedaan, werd beheerst door het bos en de bosbouw en wel in de meest ruime zin. Van de voorbereiding van de grond en het zaad af tot de aflevering en het gebruik

van het hout toe. Er is practisch geen probleem binnen deze ruime belangstelling, dat hem ontging en dat aan zijn daadkracht kon ontkomen. Toch heeft het nog even geduurd voordat hij in de literatuur zo sterk naar voren trad, gezien zijn vele werken en artikelen hierna vermeld. Zijn eerste werk ging nog geheel verscholen in het overstelpend vele nieuwe, dat hij dadelijk bij de Ned. Heidemaatschappij moest gaan doen. Zo wil het geval, dat ik nu eerst kennis nam van zijn eerste boek: „Bijzondere Houtteelt”, dat een interne handleiding was voor de Cursus van de Ned. Heidemaatschappij en niet in de handel werd gebracht. Toch is dit reeds grondlegend geweest voor al zijn verdere systematische werken, verband houdende met de bijzondere houtteelt en de nomenclatuur, tezamen zijn voornaamste specialiteit, hetgeen zich voortzette tot in zijn laatste levenswerk „De Houtteelt der gematigde luchtstreek”, deel I. Hier tussendoor speelt dan de uitwerking ten aanzien van het geslacht *Populus* nog weer in het bijzonder.

De populier werd door Houtzagers gezien als een, zowel door de wetenschap als door de praktijk, verwaarloosd geslacht, waaraan veel viel te verbeteren. Geprikkeld door het vanwege de papierindustrie in 1924 in de Ver. Staten in gang gezette werk, begon hij zich omstreeks 1926 voor dit geslacht nader te interesseren en in 1928 kreeg hij van zijn directie gedaan de bewerking ervan in Nederland als speciale opdracht te ontvangen. Toen hij de verschillende vormen, mede aan de hand van de literatuur en in samenwerking met Valckenier Suringar, had uitgezocht, ondernam hij in 1934/1935 een algemene enquête over het gehele land om de verspreiding nader te leren kennen. In 1937 werd een en ander zeer uitvoerig vastgelegd in zijn proefschrift „Het geslacht *Populus* in verband met zijn betekenis voor de houtteelt”, een boek, dat dusdanig de aandacht heeft getrokken, dat Houtzagers sedert dien werd erkend als de kenner van de populier in al zijn vormen en in voortkomaen. (Zijn boek verdient vertaald in het Duits (1941) en in Italiaans (1950)). Zijn verdiensten werden internationaal erkend met het slagen van zijn streven het werk op populiereengebied internationaal te organiseren. Op 6 mei 1946 te Oirschot, werd op een bijeenkomst met enige fransen, vertegenwoordigers van de Ned. Lucifersindustrie en van het Staatsbosbeheer, hiertoe de grondslag gelegd en in april 1947 werd te Parijs de Internationale Populieren Commissie van de F.A.O. ingesteld.

De intensieve internationale samenwerking bracht Houtzagers in West-Europa vrijwel overal in aanraking met de verscheidenheid der vormen en cultuur van de populier; ook het Midden-Oosten en de Ver. Staten mocht hij in die tijd bezoeken. Op deze reizen, die ik grotendeels mee mocht maken, was zijn onderscheidingsvermogen der populierenvormen onmiskenbaar, hetgeen mij tot het laatst toe in Spanje (1955) weer boeide. Ook de leiding die op de congressen van hem uitging was bewonderenswaard, in het bijzonder in 1953 in West-Duitsland, toen hij bij afwezigheid van de voorzitter, het congres moest presideren. Dit jaar werd hij dan ook te Parijs zeer gemist, vooral daar hij bij het aftreden van de voorzitter de aangewezen opvolger zou zijn geweest. Als waardering voor al zijn streven en werken werd hij toen tot erevoorzitter benoemd.

In Nederland bleek ook tijdens zijn studie voor zijn proefschrift zijn praktische zin. Het was nodig ons land te voorzien van de goede vormen

van de populier en zekerheid te hebben van de juiste leverantie, levering dus onder garantie. Als inspecteur van de Ned. Heidemaatschappij had hij al in 1933 te Keppel een bedrijf gesticht voor de teelt van het origineel materiaal (in 1955 overgegaan naar de Stichting Verbetering Houtopstanden, waarvan hij voorzitter was) en begon hij in intensieve houtwerking met prof. Westerdijk een toetsing der verschillende vormen op kankergevoeligheid. In 1938 gaf hij de eerste beschrijvende rassenlijst uit en zocht hiervoor, mede voor de waarborging van echtheid, contact met de N.A.K. en begon via die instelling een verstrekking van origineel materiaal onder certificaat aan de kweker en vandaar aan de particulier. Toen in 1943 de N.A.K.B. werd opgericht, ging het uitgeven van materiaal naar die dienst over, hetgeen toen verder geschiedde onder plombe en zo is het gebleven. Houtzagers bleef hierin medewerken als lid van het bestuur en leidende de desbetreffende commissie.

Reeds in 1934 werden op zijn gezag de eerste proefvelden aangelegd en hoe eenvoudig die ook waren, vóór de grootste ontwikkeling van het proefveldwezen, trokken zij toch jarenlang de belangstelling van zeer velen. Later begon het streven naar het zoeken van nieuwe snelgroeïende vormen en werd met Honing, later Prakken, in de richting van kruisingen gewerkt, tot dat in 1947 het Bosbouwproefstation werd opgericht en in 1949 daar de kas voor dit werk gereed kwam. Sedertdien werd ook veel materiaal ingevoerd van elders in de vorm van stekhout, maar ook van stuifmeel. In 1947 toen Houtzagers hoogleraar werd, ging het werk van de Ned. Heidemaatschappij praktisch geheel met hem mee, totdat langzamerhand een groot deel overging naar Bosbouwproefstation en Stichting Verbetering Houtopstanden. Door zijn bestuurszetel in het eerste en zijn voorzitterschap van het laatste, bleef zijn invloed groot.

In Houtzagers verliest de Ned. Boschbouw Vereeniging zijn toegewijde voorzitter, die al een grote staat van dienst voor deze vereniging achter de rug had. In 1910 werd de vereniging opgericht. We zien dan, dat hij als jonge man, juist afgestudeerd, al enthousiast een adhaesiebetuiging stuurt voor die oprichting. Wanneer hij precies lid werd kon ik niet vinden, maar in 1914 staat hij voor het eerst vermeld. We vinden hem dan pas terug in 1924 als hij op de eerste Wetenschappelijke Cursus (toen geheten vergadering voor bespreking van technische onderwerpen) op 5 juni onder punt 8 spreekt „over den Peel en Peelontginning”, het gebied waar hij zoveel voor de Ned. Heidemaatschappij heeft gewerkt en waar hij — evenals in Twente — altijd bemoeienis mee is blijven houden. De volgende dag leidt hij dan de excursie.

In 1925 werd Houtzagers secretaris. Hij heeft toen veel voor de vereniging gedaan en is secretaris gebleven totdat in 1932 Malsch hem opvolgde; een bijzonder lange periode dus. Hij hield inleidingen, waaruit iets voortkwam. In 1926 sprak hij over de kleine houtsoorten, waaraan door de Ned. Heidemaatschappij al sedert 1906 zoveel was gedaan, en dit had tot gevolg de instelling van de Standaarddeeringscommissie 1927, waaraan we een behoorlijk rapport danken. Zowel in deze, als in de Standaarddeeringscommissie 1938 was Houtzagers lid. In 1929 sprak hij over de nomenclatuur van onze houtgewassen en weer had dit tot gevolg de instelling van een commissie, die de zo veel gebruikte lijst van de „Namen van onze voornaamste houtgewassen” van 1932 gaf, later

gevolgd door die van 1948. In de eerste was hij secretaris, in de laatste lid.

In het begin van de oorlog zien we hem weer in de commissie voor het samenstellen van „Richtlijnen voor een bedrijfsregeling voor het particuliere bos”. Hier verloor hij al heel spoedig onze zo jong overleden vriend Kuhn in 1941. Houtzaggers gaf hier een „Groei-klassentabel voor de groveden”, die jarenlang werd gebruikt. Even na het gereed komen van het verslag van deze commissie, werd geheel op zijn initiatief ingesteld een commissie voor het samenstellen van een „Handleiding inzake het oogsten, behandelen, bewaren en uitzaaïen van boomzaden” (1943). Dit was mijn eerste intensieve samenwerking met hem. Hij nam het loofhout voor zijn rekening en vroeg mij het naaldhout te willen verwerken. De samenwerking was heel prettig met een voorzitter, die hard meewerkte met secretaris, wel eens niet bij te houden hard. De vergaderingen met kwekers, Doorenbos en van 't Hoff waren vruchtbaar en een verademing in oorlogstijd. Door de spoorwegstaking werden we gestoord, maar we waren bijna klaar. Door de invasie verdreven, riep Houtzaggers mij op naar zijn verbanningsoord Uddel en daar voltooiden wij na drie dagen hard werken ons boek voor de vereniging, dat we straks moeten herzien zonder zijn bezielende leiding.

Houtzaggers kon ook eenvoudig werk doen met groot enthousiasme en doorzettingsvermogen. Het tijdschrift door Beversluis opgericht in 1928 en sedert 1929 voortgezet door de vereniging, werd dadelijk gestemd door Houtzaggers als referent voor de franse en belgische tijdschriften. Dit hield hij vol tot zijn promotie in 1937 en dat hij het geregeld waarnam, daaraan valt niet te twijfelen. Hoewel hij nooit in de redactie zat, heeft hij er heel veel voor gedaan als schrijver van zeer vele bijdragen (ongeveer 30).

Ik ben er zeker van dingen te vergeten, maar wat ik noemde geeft al een goed beeld ervan wat Houtzaggers voor onze vereniging deed. Ik zie hem nog, juist benoemd als voorzitter (1952), gaan zitten om de vergadering verder te leiden. Hij zat en was voorzitter alsof hij nooit anders was geweest. Hoe kon het ook anders, hij was er al jaren in thuis.

Talrijk waren de voorvallen en vraagstukken waarmede hij kreeg te maken. Wat de Boschbouw Vereeniging rechtstreeks aanging, de Studiekring begon het werk, waar hij zich uit de aard der zaak hevig voor interesseerde. Dan was er de herziening van de Boswet 1922, het Kapverbod en de herplantplicht, die de gemeedehen in beweging zetten en waren er de contacten met de Vereniging van Boseigenaren.

Meer buiten de vereniging was er nog steeds de naoorlogse tijd met zijn vraagstukken; verder de Contactgroep Opvoering Productiviteit en de verdeling der Marshallgelden, de overstromingsramp en het zout-schade-probleem, de instelling van de Stichting Verbetering Houtopstanden, de instelling van het Bosschap, de Arbeidsrationalisatie, de kostprijsberekeningen van het Landbouw Economisch Instituut, de subsidie-regeling omzetting hakhout, de voorlichting, het wildreservaat en de boomfeestdag waar hij het druk mee had. In allerlei opzichten had hij veel contacten met de overheid, in het bijzonder met het Staatsbosbeheer, maar ook met het Bosbouwproefstation, de Plantenziektenkundige Dienst, „Willie Commelin Scholten”, het Itbon, het Houtinstituut, de industrie

en de handel enz. enz. Ook werd de Cursus van de Ned. Heidemaatschappij, waar hij tientallen jaren les aan had gegeven, omgezet in een school

Het is merkwaardig hoe Houtzagers naast alle prestaties in groter organisatorisch verband, niet alleen tijd vond voor zijn eigenlijke werk, want daarin was hij zeer nauwgezet, zoals met zijn college's, maar ook nog veel propagandistisch werk leverde. Heel veel artikelen, ook in het buitenland, in verspreide tijdschriften — hij stond voor elke redactie altijd klaar — staan op zijn naam en achter de schermen hield hij graag voordrachten over de meest uiteenlopende onderwerpen, later vooral op een groot aantal congressen. In zijn Heidemaatschappijtijd sprak hij veel over die maatschappij, die alles voor hem was, waar hij dan ook 37 jaren voor had geleefd en gestreefd en die hij daarna ook niet meer uit zijn geest kon bannen.

Hij zat nog boordevol plannen. Vooral ook op het gebied van de verbetering van het materiaal, selectie in het buitenland, liefst zelfwinning van selectie-zaden in het N.W. van de V.S. en zo meer. Maar altijd alles voor het Nederlandse bos. Zijn hele wezen werkte en streefde daarvoor met een onverflauwde ijver. Zijn uitlatingen gingen altijd weer in die richting. Zo zeide hij in zijn rede op de voorjaarsvergadering van 1953, sprekende over de Ver. van Boseigenaren: „Wel liggen de doelstellingen van beide verenigingen niet geheel op hetzelfde niveau, maar iedere maatregel welke dient om de bosbouw en de economische waarde en productiviteit van het Nederlandse bosbezit te bevorderen, hebben onze gemeenschappelijke belangstelling en het is daarom zeer waardevol indien deze ook gemeenschappelijk worden nagestreefd.” En op de voorjaarsvergadering van 1954, sprekende over zijn eigen levenswerk, zijn mooie boek, dat hij doelbewust in het Nederlands schreef, ondanks het gevaar van een te geringe verkoop, „Ik hoop zeer, dat dit inzicht (namelijk de betekenis van het bos als houtproducent voor Nederland te propageren) juist is geweest en dat de verspreiding van dit werk er toe zal kunnen bijdragen, dat de bosbouw in ons land op een hoger peil wordt gebracht”.

Sommigen van zijn medewerkers was hij wel eens teveel en natuurlijk was men het niet altijd met hem eens. Hoe kan het ook anders als men voor drie werkt en men zijn hele omgeving wil bezielen en mede wil voeren in zijn snelle vlucht. Toch kon hij best oog hebben voor andere waarden en sprak hij op reizen, waar hij een goed metgezel was, veel over zijn gezin en was hij dankbaar als je hem er eens uithaalde om eens naar wat anders te kijken en eens aan wat anders te denken. Aan onze laatste lange reis naar Spanje in 1955, toen hij nog helemaal gezond was, bewaar ik dan ook de prettigste herinneringen. Met mij zullen velen zijn daadkracht zeer missen en de Nederlandse bosbouw als zodanig bovenal. Voor zijn studenten stond hij op de bres. Overal waar hij, met zijn over de hele wereld verspreide connecties, plaats voor hen wist te vinden, steunde hij hen krachtig, om in binnen- en buitenland aan de slag te komen. Was het dan niet voor het Nederlandse bos, dan was het toch voor de Nederlandse bosbouw-ingenieur.

Deze man, Nederlands bosbouwer van top tot teen, een veelheid van journalist, woordvoerder, propagandist, schrijver, leermeester, organisator en auteur van waardevolle werken, wij zullen hem in even zovele opzichten missen en wij gedenken hem, met alles wat hij ons naliet, met eerbied.

F. W. Burger.

GESCHRIFTEN VAN PROF. DR. G. HOUTZAGERS

1. Bijzondere Houtteelt. Cursus NHmij-handleiding. 254 blz. H. Velders, Deventer 1918.
2. De Boomsoorten. Met M. de Koning. 1ste druk 1923 (138 blz.), 2de druk 1928 (162), 3de druk 1938 (174), 4de druk 1943 (131) en 5de druk 1947 (127 blz.). NHmij 1947 (de eerste 2 drukken geheten De Houtsoorten) (aanvankelijk in het T.NHmij gepubliceerd, het naaldhout door Houtzagers 1920/21)
3. Het geslacht *Populus* in verband met zijn beteekenis voor de houtteelt (summary The genus *Populus* and its significance in silviculture, 219—248) 266 blz. Diss. Veenman, Wageningen, 1937
4. Rassenlijst voor populieren, wilgen en iepen; eerste 1938, N.A.K.; tweede beschrijvende, 1947, I.V.T.
5. Handboek voor de populierenteelt. Met andere auteurs. 230 blz. A. De populier systematisch-botanisch gedeelte (9—74) en E. Waarborgen voor soortechtheid en gezondheid (225—228) N.Hmij 1940/1941
6. Die Gattung *Populus* und ihre forstliche Bedeutung. Vert. Dr. W. Kemper, Eberswalde. W. Schaper, Hannover 1941
7. Schema van kwekerijenmerken van enkele van de voornaamste populierensoorten. N.A.K.B. 3de druk. Wageningen 1956 (1ste en 2de druk 1946)
8. Boomzaden. In commissie van de N.B.V. 171 blz. Loofhout. 1946
9. Bosbouwkundig Onderzoek. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar in de bosbouw aan de Landbouwhogeschool. 24 blz. 1948
10. Il genera *Populus* e la sua importanza nella selvicoltura. Vert. Prof. L. Fenaroli. Bibliotheca Scientifica Cartiere Burgo. Casale Monferrato. 291 blz. 1950
11. Amerikaanse houtsoorten voor het Nederlandse bos. Met J. H. Becking en Th. C. Oudemans. C.O.P., E.C.A. Missie, T.A. project 47—36, 77 blz. (Interim report and summary, 55—77) 1950
12. The American Poplar, its importance for Europe. O.E.E.C. Documentation. Technical Assistance Mission 13. Met 5 vertegenwoordigers van andere landen. 53 blz. Parijs. 1951
13. De Houtteelt der gematigde luchtstreek. I. De Houtsoorten, 576 blz. 1954; II. Het Bos, 438 blz. 1956
14. Les peupliers dans la production du bois et l'utilisation des terres. Met andere auteurs. Classification, identification et répartition des types. Met J. Pourtet. (11—82) 525 blz. F.A.O. 1956
15. Het naaldhout. T.NHmij, 32 en 33 (3, 5, 6, 7, 9, 1 en 4) 1920 en 1921 (70—74, 142—149, 170—178, 202—211, 302—315, 23—30 en 97—114)
16. Het afkappen van levende takken bij naaldhout. T.NHmij, 32 (11) 1920 (387—389)
17. Rapport betreffende het Bärenthorensche boschbedrijf. Met P. J. Drost. T.Hmij, 33 (10) 1921 (331—345)
18. De herkomst van dennenzaad. T.NHmij, 34 (2) 1922 (44—55)
19. Bosbouwexcursies. T.NHmij, Hannover. 34 (11) 1922 (345—360). België. 36 (9) 1924 (265—277). Saksen. 38 (9) 1926 (273—290). Denemarken. 39 (9) 1927 (277—298). Spessart. 40 (9) 1928 (309—322). Engeland. 41 (9) 1929 (321—342) en Frankrijk. 42 (9) 1930 (299—328)
20. Contrôle op grovedennenzaad. T.NHmij, 36 (11) 1924 (367—368)
21. Nog enkele mededeelingen over de beteekenis van de herkomst van zaden T.NHmij, 36 (3) 1924 (56—62)
22. Sterfte onder de boomen. T.NHmij, 36 (9) 1924 (258—265)
23. De fysieke eigenschappen van beboschte en niet beboschte terreinen. T.NHmij, 36 (5) 1924 (122—126)
24. De zaadcontrole ook elders in nieuwe banen. T.NHmij, 37 (2) 1925 (33—39)
25. Veroudering bij vegetatieve voortplanting? N. Landbouwk. T. 37 (440) 1925 (161—178)
26. Enkele conclusies van het Internationale Boschbouwcongres te Grenoble. T.NHmij, 38 (1) 1926 (13—18)
27. De wijze van bebossching in de Peel. T.NHmij, 38 (10) 1926 (314—322)

28. De afzet van kleinere houtsorteringen. Meded. v. d. N.B.V. 5, 1927 (17—32) met Zusammenfassung en résumé
29. De Boschbouw in Denemarken. T.NHmij. 39 (5) 1927 (143—156)
30. De iepenziekte en haar voorkomen op andere houtsoorten. T.NHmij. 39 (6) 1927 (177—180)
31. De afzet van kleine houtsorteringen. T.NHmij. 39 (11) 1927 (353—371)
32. Enkele gegevens over de boschbouwkundige toestanden in Frankrijk. N.B.T. 1 (9) 1928 (123—128)
33. Dunning en verdere verplegingsmaatregelen in het grovedennenbosch. Jubileumboek N.Hmij. 1888—1928 (442—450), résumé (451—454), Zusammenfassung (455—458), 1928
34. Invloed van het wegdek op de wegbeplanting. In Commissie v. d. Minister van Waterstaat 9.1.1928. Rapport Landsdrukkerij. 1929
35. De nomenclatuur van onze boschboomen. Inleiding A.V. v. d. N.B.V. 7.6.1929. N.B.T. 2 (9) 1929 (246—252)
36. Over het gebruik van hulpmeststoffen voor onze grovedennenbosschen. RK Boerenstand (Boschbouwnummer) 7 (13) 1929 (377—378)
37. De beteekenis van de herkomst van het zaad van onze grovedennenbosschen. RK Boerenstand (Boschbouwnummer). 7 (13) 1929 (349—351)
38. Le pin sylvestre et son traitement. Congrès de sylviculture, de défrichement et de pisciculture de'eau douce a Anvers. 1930 (7 blz.)
39. Verslag van de schade door vorst aan houtgewassen in de winter van 1928/1929. Met J. L. W. Blokhuis en M. de Koning. T.NHmij. 42 (2) 1930 (33—48)
40. Invloed van het wegdek op de wegbeplanting. T.NHmij. 42 (4) 1930 (120—125)
41. De zesde wetenschappelijk boschbouwcursus van de N.B.V. te Wageningen. T.NHmij. 42 (11) 1930 (403—413)
42. De nomenclatuur van onze voornaamste houtgewassen. Inleiding A.V. van de N.B.V. 27.5.1932. N.B.T. 3 (7/8) 1932 (256—259)
43. Douglasden of douglasspar. N.B.T. 5 (12) 1932 (447—448)
44. Pijnboom, spar, den en andere Nederlandsche namen. N.B.T. 5 (12) 1932 (449—450)
45. Kalkstikstofbestrijding van heidevegetatie. T.NHmij. 44 (2) 1932 (71—72), 45 (2) 1933 (36—57) en 46 (4) 1934 (120—121)
46. De Nomenclatuur der Houtsoorten. Natura. 413 (2) 1933 (27—31)
47. Taxatie van landgoederen volgens de Natuurschoonwet 1928. T.NHmij. 45 (3) 1933 (104—108)
48. De zoogenaamde Canada-populier en andere populiersoorten. N.B.T. 6 (12) 1933 (425—430)
49. Populus balsamifera en monilifera, N.B.T. 7 (2) 1934 (51—53)
50. Populus balsamifera L. N.B.T. 7 (4) 1934 (117—118)
51. Pijn, spar en den. Weekbl. Kon. Mij. v. Tuinbouw en plantkunde. 9 (16) 1935 (150—151)
52. Wegbeplanting. Waterschapsbelangen. 21 (5) 1936 (60—63)
53. De dennenbladwesp. T.NHmij. 48 (12) 1936 (439—449)
54. Boschbouw, ontginning en natuurschoon. T.NHmij. 49 (7) 1937 (222—227)
55. De jaarlijksche aanwas van onze populieren. N.B.T. 10 (7) 1937 (252—255)
56. De populier als gebruiksboom. N.B.T. 10 (8) 1937 (289—296)
57. De Nederlandsche boschbouw en de inlandsche houthandel op de najaarsbeurs. Technisch Gemeentebld Bouwstoffen. 23 (9) 1937 (177—179)
58. Inheemsch eiken-, beuken- en grenenhout. T.NHmij. 49 (11) 1937 (388—392)
59. De kamer van de Nederlandsche Heidemaatschappij in het Ned. Landbouwmuseum. Bijdr. en meded. v. h. Genootsch. Ned. Landb. Museum. 1937 (4—6)
60. Cultuur van boschboomen. De Annemer. 1937
61. De Amerikaanse eiken. T.NHmij. 50 (1 en 4) 1938 (22—26, 117—118)
62. Waardebepaling van landgoederen vallende onder de Natuurschoonwet 1928. T.NHmij. 50 (7) 1938 (218—220)
63. De populieren. T.NHmij. 50 (9) 1938 (284—288)
64. De populieren. N.B.T. 11 (9) 1938 (381—385)
65. De Nederlandsche Boschbouw en het Nederlandsche hout. Ned. Fabrikaat. 24 (2) 1938 (46—48)
66. De populier, botanisch en economisch. Jaarb. Ned. Dendrologische Ver. 1938 (31—39)

67. De Nederlandsche Heidemaatschappij, haar doel, streven en werkwijze. Onze Aarde. 1938 (127—132)
68. De populier als boschboom. Onze Aarde. 1938 (245—254)
69. Wegbeplanting. Commissie ingesteld in 1937 door de N.Hmij; als secretaris. 1939, 73 blz.
70. Enkele nadere bijzonderheden over de in het voorjaar 1939 onder N.A.K.-controle afgeleverde populierenstekken. Zaaizaad en pootgoed. 1 (3/4) 1939 (20 blz.)
71. Menging van houtsoorten bij boschaanleg. T.NHmij. 51 (9) 1939 (307—312); 52 (6) 1940 (243—246)
72. Voortbrenging en verbruik van hout in Nederland. T.NHmij. 52 (4) 1940 (160—169)
73. Menging van lichte en schaduwhoutsoorten. T.NHmij. 52 (6) 1940 (243—246)
74. Houtblokjes voor houtgasgeneratoren. T.NHmij. 52 (7) 1940 (271—272)
75. Houtgasgeneratoren en houtgastractie. N.B.T. 13 (7) 1940 (333—344)
76. De invloed van strenge winters op onze boscultuur. T.NHmij. 52 (10) 1940 (351—359)
77. Houtvoorziening voor de houtgasgenerator in Nederland. N.B.T. 13 (11) 1940 (469—480)
78. Meer hout uit onze Nederlandsche bosschen. T.NHmij. 52 (12) 1940 (419—425)
79. Het werk der Nederlandsche Heidemaatschappij. Jubileumboek Gelderland. 1940.
80. Proposals about the botanical names of some poplars. Botanisch Congres Stockholm. 1940
81. „De Byle geleght aan den wortel der boomen”. N.B.T. 14 (1) 1941 (13—14)
82. Beplanting of bezaaiing onder scherm. N.B.T. 14 (1) 1941 (15—18)
83. Het kweeken van populierenheesters. N.B.T. 14 (3) 1941 (114—117)
84. Het kweeken van populierenheesters. T.NHmij. 53 (3) 1941 (82—85)
85. Deskundig beheer van klein-boschbezit. N.B.T. 14 (5) 1941 (205—209)
86. Stekhout van populieren. T.NHmij. 51 (1) 1939 (28), 52 (3) 1940 (118—119), 53 (1, 2 en 10) 1941 (19—21, 63, 352—353) en 55 (10) 1943 (195)
87. Enkele opmerkingen betreffende velling, herbebossching en tijd van planten. T.NHmij. 54 (8) 1942 (206—213)
88. Kweekt betere houtsoorten. De Ned. Boomkweeker. 2 (21) 1942 (1—3)
89. Enkele ervaringen uit de praktijk van de boschinrichting. Met G. Memelink en W. H. Vroom. N.T.B. 16 (7) 1943 (279—292)
90. De nieuwe bepalingen betreffende sorteeren, verkoop en prijzen van hout. T.NHmij. 55 (12) 1943 (213—220)
91. Herbebossching. Hout. 23 (14, 15, 16, 29 en 32) 1943 (105—107, 113—115, 121—122, 221—222 en 233—234)
92. Boschverpleging. Hout. 23 (47 en 51) 1943 (297—298 en 322—323)
93. Een eigenaardige beschadiging bij *Populus serotina* door de weersgesteldheid. T.NHmij. 56 (2, 7) 1944 (19 en 73—74)
95. Langhout-mijnhout, mijnhoutstempels en generatorhout. T.NHmij. 56 (8) 1944 91—92)
96. De kosten van herbebossching. N.B.T. 17 (12) 1944/1945 (334—336)
97. Nederlandsche bosschen en de Nederlandsche boschbouw in het algemeen. Je Maintiendrai. 1945.
98. Subsidie bij herbebossching. T.NHmij. 57 (2) 1946 (29—32)
99. Aanwasverliezen als gevolg van kaalvreterij en groeirhythme bij populieren. Met J. J. Fransen. N.B.T. 18 (2) 1946 (36—39)
100. Beplanting in Zeeland. N.B.T. 18 (4) 1946 (89)
101. Wegbeplanting. De Boomkwekerij. 1 (15 en 16) 1946 (107—110 en 115—117)
102. *Dothichiza populea* Sacc. et Briard, een dit jaar gevaarlijke populierenziekte. De Boomkwekerij. 2 (3) 1946 (18—19)
103. Onze bosschen na 5 jaren oorlog. T.NHmij. 57 (2, 3, 4, 6) 1946 (46—47, 60—62, 85—88, 151—156); 58 (1, 2, 3, 4, 5) 1947 (4—6, 51—53, 72—76, 107—110, 134—139)
104. Nieuwere inzichten inzake de teelt en veredeling van houtgewassen. N.B.T. 19 (1/2) 1947 (1—13 en 35—44)
105. Wanneer moet men douglas planten? T.NHmij. 58 (7) 1947 (193—194)
106. Verduurzaming van hout. T.NHmij. 58 (7) 1947 (195)
107. Herbebossing. T.NHmij. 58 (8) 1947 (250—252)
108. Mechanisatie in de bosbouw. N.B.T. 19 (12) 1947 (337—342)
109. Die Pappelkultur in Holland. Das Pappeljahrbuch 1947 (49—55)

110. Internationale populierencongressen. N.B.T. Frankrijk. 19 (1 en2) 1947 (1—13 en 35—44); Noord-Italië. 20 (7) 1948 (193—205); België en Nederland. 21 (7) 1949 (181—193)
111. De populierenteelt in Italië. T.NHmij. 59 (7) 1948 (304—313)
112. Instituut voor bosveredeling in Grammont. N.B.T. 20 (9) 1948 (265—268)
113. Stekhout van populieren en wilgen. T.NHmij. 59 (11) 1948 (436—437)
114. Bosbouw. Bedrijfseconomische encyclopedie. 1948. III
115. Bosbouwkundig onderzoek. I t/m XII, T.NHmij. 59 (8, 9, 11) 1948 (327—331, 373—378, 432—435); 60 (1, 3, 6, 7, 10 en 12) 1949 (16—20 67—71, 180—183, 208—211, 295—300, 406—410); 61 (1,4 en 5) 1950 (13—17, 99—103, 130—131)
116. Cultuurbos tegenover natuurbos. T.NHmij. 60 (5) 1949 (138—141)
117. Derde wereldbosbouwcongres te Helsinki 1949. N.B.T. 21 (9 en 10) 1949 267—283 en 308)
118. Enkele cijfers over de finse bossen. De Houthandel. 2 (34) 1949 (295—296)
119. Considérations sur l'identification et la culture des peupliers en Belgique et en Hollande. Comm. Int. des Peupliers. Rapport de la troisième session et compte rendu du troisième congrès. Avec Herbignat. F.A.O. 1949 (69—76).
120. La sylviculture et les reboisements aux Pays Bas. Schweiz. Z. f. Fw. 101 (7/8) 1950 (342—359)
121. De invloed van de bosbouwkundige behandeling der bomen op de kwaliteit van het hout. De Houthandel. 3 (27) 1950 (270—272)
122. Internationale populierencongressen en zittingen. Met F. W. Burger. N.B.T. Genève. 22 (11) 1950 (323—330); Engeland. 23 (7) 1951 (210—219); Rome 24 (9) 1952 (221—229); West-Duitsland. 25 (9) 1953 (229—238) en Spanje. 27 (9) 1955 (232—240)
123. Bosbouw en bosbouwkundig onderzoek in de Verenigde Staten van Noord Amerika. I t/m XIV. T.NHmij. 61 (12) 1950 (355—360); 62 (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) 1951 (8—16, 36—42, 61—67, 102—108, 125—129, 162—167, 189—193, 221—226, 253—258, 285—289, 317—324); 63 (1, 2) 1952 (1—7, 33—36)
124. Quelques observations nouvelles sur la sylviculture aux Pays Bas. Bull. d. I. S.R.F. de Belgique. 58 (5) 1951 (185—201)
125. Les peupliers deltoïdes, tremuloïdes et grandidentata dans leur aire naturelle. Rapp. de la cinquième session de la C.I.P. tenus en Angleterre. F.A.O. 1951 (29—36)
126. Quelques observations sur la culture du peuplier et les variétés examinées au cours de voyage d'étude organisé à l'occasion du quatrième congrès de la C.I.P. tenue en Angleterre. Avec T. R. Peace. Rapport F.A.O. 1951 (45—53)
127. Quelques considérations sur la lutte préventive de la Dothieperulea. F.A.O. Pays Bas. Rapport du quatrième congrès de la C.I.P. tenue en Angleterre. F.A.O. 1951 (67—68)
128. De populier in Amerika. Toeristenkampioen. 14 (2) 1951 (42—45)
129. Plant meer populieren. De Houthandel. 4 (2) 1951 (17—18)
130. De populier in het landbouwbedrijf. Ned. Landbouwk. T. 64 (10) 1952 (712—720)
131. Forest genetics and poplar breeding in the Netherlands. I. The difference between breeding work in forestry and agriculture or horticulture. Euphytica. 1 (1) 1952 (10—14) II. Poplar breeding in the Netherlands. Euphytica. 1 (3) 1952 (161—174)
132. Productiviteitscongres Stuttgart. N.B.T. 25 (10) 1953 (264—270)
133. Analyse des rapports présentés par les pays membres et non-membres à la 7ième session de la C.I.P. tenue en Allemagne. F.A.O. 1953 (17—35)
134. Gegenwartsfragen des Pappelanbaues in den Niederlanden. Allg. F.Z. 8 (18/19) 1953 (223—225)
135. Populierenhout. De Houtgazet. Inlands Houtnummer. 3 (3) 1953 (3)
136. Rede van de voorzitter van de N.B.V. N.B.T. 25 (6 en 10) 1953 (157—162 en 261—264); 26 (6 en 12) 1954 (145—149 en 354—358); 27 (6 en 11) 1955 (135—139 en 279—284); 28 (11) 1956 (251—256)
137. Onderwerpen op de houteelt betrekking hebbende. Veenman's Agrarische Winkler Prins. dl. I 1954, dl. II 1956, dl. III nog niet verschenen.
138. Application of genetics in forestry and reforestation. 8th int. bot. congr. Paris. Sect. 13. 1954
139. Het populierencongres voor het nabije Oosten. T.NHmij. 65 (7/8 en 9) 1954 207—210, 222—230)
140. L'identification des peupliers. Avec J. Pourtet et J. Elorrieta. Rapport de la huitième session de la C.I.P. tenue en Espagne F.A.O. 1955 (63—66)

141. Pappelkulturen in Holland. Heraklith Rundschau. 33 (11) 1955 (19)
142. Robinia pseudoacacia cv 'Appalachia'. De Boomkwekerij 11 (10) 1956 (76—77)
143. Problemen van de fotosynthese in de bosbouw. Ned. Landbouwk. T. 68 (9) 1956 (768—774)
144. Organization of forest tree improvement in the Netherlands and research on vegetative propagation at the Institute for Forest Research of the Agricultural University, Wageningen. With L. E. van Straaten. 12th cong. int. un. for. res. organ. Oxford. 1956.
145. Overzicht van de belangrijkste en hier te lande meest bekende houtsoorten van de gematigde zône, gerangschikt naar hun plantengeografische groeigebieden. Zakboekje voor de Nederlandse Bosbouw. N.B.V. 1956, 181—1 (1—9)
146. Enkele algemene ecologische gegevens van onze houtsoorten. Zakboekje voor de Nederlandse Bosbouw. N.B.V. 1956, 181 2/4 (1—8)
147. Bosbouwgenetica en het veredelingswerk in de bosbouw. Inleiding tot de Veredelingsdagen van de Studiekring van de N.B.V. N.B.T. 29 (3) 1957 (54—61)